

^(א) [נכנסות יט. סנהדרין כט: א] [גבסות ט. ור"ן]. ^(ב) רש"י מ"ג, (ז) [נעלל קדו], ^(ג) [למחנה], (ח) [נפגעי שבט לימא], (י) [קטן קט. שוק ד"ה והלכתה כ"ד ע"ש].

הנהרות הב"ח

^(א) גמ' בן עשרים ל"ל ואת מ"ס נמקח: (ג) שם (ד) ר"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ה) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ו) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ז) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ח) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ט) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (י) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יא) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יב) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יג) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יד) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (טו) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (טז) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יז) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יח) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יט) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (כ).

מוסף רש"י

אלא אם כן נעשה גדול. כל מעשה השטר נגדול. הלכות המוכר (נכנסות יט. ור"ח). ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (א) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ב) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ג) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ד) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ה) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ו) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ז) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ח) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (ט) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (י) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יא) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יב) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יג) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יד) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (טו) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (טז) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יז) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יח) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (יט) ור"ח אמר כי להאזינו מן עשרים (כ).

מוסף תוספות

א. שנה אחת לפני נעוהו. כדעת במס' נדה (יח). כת אחת עשרה שנה (יח). אחת נדירה נדירה. רש"י נישן ספ. ב. אלא קטנה לא חלצה. מוס' ימות ק: ג. יהיו ענות נדריים. דקטן. שס. [ו]מהפכין אותה וגורדין דרבא אמר מכן עשרים ורב הונא אמר מכן י"ח. רמב"ם. ה. כיון שהגיע לכלל שנים וסימנים יורדע בטיב משא ומתן. רמב"ם. ועיי"ש. דאי אמרת זבני זבני אול מוכן להו לכולהו נכסי. רמב"ם. ז. פי' כי בדיק ליה בני משפחה וגמא שאין לו סימנים מה דרמב"ם. ככ. הלא י"ש להחזיק שהוא סרס. י"ש. והלקוחות היו באים לבדוק משא ומצאו לו סימנים. ט. ור"ח ע"ם. הולך כשברקו ומצאו שאין לו סימנים לא היו חותמים אלא אי"כ ידעו שהיה בן עשרים שהוא סרס. רמב"ם. רמב"ם.

הכי קאמר ליה רבי יוחנן לרש לקיש בשלמא לרבי דאמינא ראיא בקיום השטר. ואפרינא נמי מתני' דלרבנן אין לר"ך לקיימו כיון דמודה שכתבו היינו דמשכחת לה נכסי בידא דלקוחות ואמו יורשין וקמערערי כדאמר לעיל [קד:] הכי נמי מסתברא מדקמי דאמר להו אי אחס רשאין לווולו כו' הלכך שמה

קיימו שטר או אפילו לא קיימו כיון דמודו בני משפחה בשטר שכתבו נותן אין לר"ך לקיימו והחזקו לקוחות בנכסים: **אלא לרבי דאמר ראיא בעדים.** ולר"ך לא מתהפכה מתני' וכיון דאמר רבנן המוילא מחזירו עליו הראיה דהיינו מקבל מתנה נכסי בידא דלקוחות הכי משכחת לה הא לית להו עדים שגדול היה: **לאו ערעור הוא.** ומן הדין החזקו לקוחות בנכסים: **נעשה גדול.** ונותן ומקבל ועדים כולם גדולים וכשרים. ומסקנא דמשעמא מודה בשטר שכתבו אין לר"ך לקיימו כדשמואל וכו' יוחנן לא שנה היכא דליהו מרע ליה לשטרא למימר שטר פסוס הוא שטר אמנה הוא לא שנה היכא דעדים מרעי ליה לומר לאטוסין היינו דלא אפרינא נמי הכא להאיא דכמוצות לעיל דאין נאמנין לפסלו כו': **קטן.** יורש נכסי אביו שמה: **מאימתי מוכר בנכסי אביו.** בקרקעותיו ותהי מכירתו מכירה. דאילו גבי מטלטלין

תנן [גיטין דף נט.] הפעוטות מקנן מקנן וממכרן ממכר במטלטלין ומפרשין הסם כבר שית כבר שז כל חד לפוס חורפיה ומשום כדי חייו תקינו ליה רבנן במטלטלין דתהי מכירה למוזוניו אבל במקרקעי **לא: בן שמונה עשרה.** ויום אחד דפסקין לקמן [קט.] מוך זמן כלפני זמן ואע"פ שאינו יודע בטיב משא ומתן יפה כדמוכח לקמן בת י"ד שיודעת בטיב משא ומתן מוכרת וכגון שהביאה שמי שערות כדמוכח לקמן [קט.]: היינו

ואמר רבא נמי פרק קמא דחולין (דף פ:) שלש מדות בסכין אף לכאורה משמע דגרסינן התם רבה מכח הך קושיא דהכא דכפרשית (ט) ואי גרים התם רבה א"ש טפי דבכי הא דקאמר ג' מדות בקטן הגיעו לעונת נדרים^א נדריהן נדר והקדשן הקדש וכנגדו בקטנה חוללת ואם כן משמע דלית ליה לרבא קטנה חוללת ואילו ב' יולא דופי (ג) אמר רבא קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה נדרית דכדאמר ר' יוסי קאמר ואילו הביאה סימנים ומסיק התם דוקא קאמר רבא לענין מיאון אבל לחליה צביא דביקה^ב ואי גרס התם רבה אחי שפיר ורבינו שמואל מירך שם וכנגדו בקטנה חוללת דהיינו ב' שנים עשרה שנים ויום אחד^ג שהקטנה היא אז גדולה ולא נהיירא דאם כן לא הוה ליה למימר וכנגדו בקטנה חוללת אלף וכנגדו חוללת אלף משמע שכנגדו קטנה שהגיעה לעונת נדרים שהיא בת עשתי עשרה שנה ויום אחד ורבינו תם מירך דודאי רבא סבר לה דכפסיק ב' מלות חליה (יבמות קה:) (וס' ו)קמן בשמעתיין לחליה צבי גדולה ובגיטין איירי רבא אלינא דר' יוסי דלמר קטנה חוללת דאמרין ב' מלות חליה לרב ר' יוסי קטנה חוללת מהשיא כפעוטות רבא אמר משמגיע לעונת נדרים משמע דלרב ר' יוסי קאמר ואילו סבירא ליה התם כמ"ד התם והלכתא משמציא שמי שערות ולספרים דגרסי כאן דברבא עד שהיא בן עשרים^ד הוי אחי שפיר ההיא דגיטין פ' התקבל (דף סה.) אף אותה גירסא אינה נראית כלל שצריך לחזקו הספרים דגרסי והא דרבא לאו בפירוש אימנא אלף מכללא אימנא שהרי הוא כתוב אחר שלח גידל צר מנשיא כו' ופירש רבינו שמואל^ה היינו טעמא דלסבירא ליה וסבר אס כן חכם גדול היה וידע בטיב משא ומתן משום דחייש לעוצא דגידל צר מנשיא אימתי ליה בתר הכי ואין נראה כלל וכי בשציל שהוא היה יודע לסבור זה היה חשוב חכם יודע בטיב משא ומתן על כן נראה יותר גירסת ספרים ישנים: **בַּזְכָּר בַּנְכְּסֵי אַבְיוֹ.** פי' רבינו שמואל^ו דדוקא בנכסי אביו אבל בנכסים שקנה ושנתנו לו בכתנה יוכל למכור^ז וכן פי' רב אלפס דבנכסים שקנה אין אלו חוששין אס מוכרין והא דאמרין לקמן למקרקעי אין עדותן עדות פירוש לשום קרקעות כמו שאפרש בסמוך דהיינו^ח דדעתיה מיקרבא לגבי זוזי ואינו בקי בשומא ורבינו תם פירש דהוא הדין נכסים שקנה אינו יכול למכור מטעם דמיקרבא דעתיה לגבי זוזי ומה שהקשה ר"י שמה כשהוא שוטה זצ"ן וכשהוא שוטה זצ"ן לאו קושיא היא דטעמא לא משום שטות הוא אלא משום דמיקרבא דעתיה לגבי זוזי^י: **בַּתִּירָב רַבִּי יִרְמְיָהּ מַעֲשֶׂה בּוֹ.** **בַּאֲחֵר שֶׁמֶכֶר בַּנְכְּסֵי אַבְיוֹ.** פירוש בזמן שהיה לו למכור למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה דמסתמא קודם לכן לא מכר והא סוגיא כמ"ד לעיל נכסי ציד לוקח הוו קיימי ולהכי קאמר כי בדיק ליה מאי הויא כו' ^א אבל למ"ד בחזקת יורשים הוו^ב לא הוה ליה למימר כי האי ליגנא אלף הוה ליה למימר אמאי לר"ך בדיקה פשיטא דגדול הוה^ג ולפי זה אין הוכחה גמורה בזמן מכירה מכר ורבי"ס פירש בשלמא למאן דאמר בן שמונה עשרה ונכסי ציד לקוחות הוו קיימי ואמו יורשים וקא מערערי לומר קטן היה והיו לריכים להביא ראיא שהיה קטן ולא מלאא עדים שהיה פחות משמנה עשרה שאם מלאא לא היו לריכים יותר אפילו הביא שמי שערות לא עשה ולא כלום אבל מלאא עדים שהיה פחות מכן עשרים והיו רואים לומר שמה לא הביא שמי שערות עדיין ועודנו קטן אבל אס לא מלאא עדים שהעידו שהיה פחות מכן עשרים שנה היינו מחזיקין אותו כגדול דחוקה אין העדים חותמים על השטר אלא אס כן נעשה גדול בן כ' בלינא למימר דלא הוי מחזיקים ליה בן כ' לפי שהיה סריס הא לינא למימר דאס כן מאי פריך אלא למאן דאמר בן כ' כי בדיק מאי הוי טובא וטובא הוי שאס אינו יודע בן כמה שנים הוא דע"י חזקה דאין עדים חותמים אלא אס כן נעשה גדול בן עשרים לא הוה משוינן ליה סריס אלא שמע מינה דעל ידי אותה חזקה משוינן ליה סריס והשאר פריך שפיר בשלמא למאן דאמר בן שמונה עשרה היינו דקאמר מה לי לצודקו אלא למאן דאמר בן שמונה עשרה הוי כו' והאי קושיא אמאי להאי דאסיקנא לעיל נכסי ציד לקוחות הוו קיימי מצי למפרך שפיר בשלמא למאן דאמר בן שמונה עשרה היינו^ו דקאמר מה לי לצודקו שלאחר שהביא עדים שהוא בן שמונה עשרה הוי היורשים טוענים שלא הביא שמי שערות עדיין וקטן היה אפילו בן שמונה עשרה ואין המכר כלום אלא למאן דאמר בן עשרים אפילו לא הביא שמי שערות היה גדול ואין היורשים יכולים לטעון כלום אבל הגמרא נקט ליגנא למאי דאסיקנא דנכסי בחזקת לקוחות קיימי: ^א

מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

קנה.

אָלֵא לְרִידָךְ דַּאֲמַרְתָּ רֵאִיָּה בְּעֵדִים נִכְסֵי בִידָא לְקוּחוֹת הִיבִי מִשְׁבַּחְתָּא אַה. דיציאו היורשין עדים שהיה קטן (ו) ואס לא יוכלו למלאו מאי מערערים היורשין פסק רבינו שמואל דק"ל כרבי יוחנן ושמואל דאית להו הכא מודה בשטר שכתבו אין לר"ך לקיימל ואין נראה לר"י אלא נראה לו דק"ל

כרצ נחמן דאית ליה בפרק שני דכמוצות (דף יט. וס') מודה בשטר שכתבו לר"ך לקיימו דכותמיה קיימא לן דדיין וכן פסק רבינו חננאל: **אִיתְמַר קַטְן אִמְתִּי מוֹכֵר בַּנְכְּסֵי אַבְיוֹ.** הכי גרסינן

בספרים ישנים וגם רבינו תם גרס כך רבא אמר רב נחמן בן שמונה עשרה רב הונא (ב ד') חיצנא אמר רב נחמן בן עשרים וגרסינן בתריה והא דרבא לאו בפירוש אימנא אלף מכללא אימנא דההוא (י) דפחות מכן עשרים דובין בנכסי דאבוא כו' עד אמר לא רבא מדלסבירא וסבר מידע הוי ידע והא דעבד הכי מופלא ימירא הוה ציה פירוש הגיע זמנו למכור בנכסי אביו ומתחלה היה סבור רבא שהיה שוטה ולכן לא הוה מקחו מכת וממכרו ממכר ולבסוף כיון דררא דלסבירא וסבר אס כן אינו שוטה לגמרי כיון שהגיע זמנו למכור יכול למכור וא"ת תקשה דרבא דלרבא דהכא קאמר בן שמונה עשרה ואילו בגיטין פ' התקבל (דף סה.) גבי א' מדות בקטן כו' קאמר רבא ולמכור בנכסי אביו עד שהיה בן עשרים ואומר ר"י דנראה דגרסינן בההיא דהתקבל רבה חזירו של רב יוסף שהיה רגיל לעשות מדות כמו ההיא דסוף המלניע (שם דף נה:) דחמש מדות בכלי מרק דגרס התם רבה מדלמר ליה^א (רב אסי רצי) אתה אומר בן דלילו רבא לא עלה ללרך ישראל כמו רבה ומיהו אין זו ראיא כל כך כי גם רבא מצינו שהיה עושה מדות דאמר רבא בגיטין פ' הוורק (דף עט.) שלש מדות בגיטין עושה מדות כמו רבה מכח הך קושיא דהכא דכפרשית (ט) ואי

בנכסי אביו עד שהיה בן עשרים ואומר ר"י דנראה דגרסינן בההיא דהתקבל רבה חזירו של רב יוסף שהיה רגיל לעשות מדות כמו ההיא דסוף המלניע (שם דף נה:) דחמש מדות בכלי מרק דגרס התם רבה מדלמר ליה^א (רב אסי רצי) אתה אומר בן דלילו רבא לא עלה ללרך ישראל כמו רבה ומיהו אין זו ראיא כל כך כי גם רבא מצינו שהיה עושה מדות דאמר רבא בגיטין פ' הוורק (דף עט.) שלש מדות בגיטין עושה מדות כמו רבה מכח הך קושיא דהכא דכפרשית (ט) ואי בנכסים שקנה ושנתנו לו בכתנה יוכל למכור^ב וכן פי' רב אלפס דבנכסים שקנה אין אלו חוששין אס מוכרין והא דאמרין לקמן למקרקעי אין עדותן עדות פירוש לשום קרקעות כמו שאפרש בסמוך דהיינו^ג דדעתיה מיקרבא לגבי זוזי ואינו בקי בשומא ורבינו תם פירש דהוא הדין נכסים שקנה אינו יכול למכור מטעם דמיקרבא דעתיה לגבי זוזי ומה שהקשה ר"י שמה כשהוא שוטה זצ"ן וכשהוא שוטה זצ"ן לאו קושיא היא דטעמא לא משום שטות הוא אלא משום דמיקרבא דעתיה לגבי זוזי^ד: **בַּתִּירָב רַבִּי יִרְמְיָהּ מַעֲשֶׂה בּוֹ.** **בַּאֲחֵר שֶׁמֶכֶר בַּנְכְּסֵי אַבְיוֹ.** פירוש בזמן שהיה לו למכור למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה דמסתמא קודם לכן לא מכר והא סוגיא כמ"ד לעיל נכסי ציד לוקח הוו קיימי ולהכי קאמר כי בדיק ליה מאי הויא כו' ^א אבל למ"ד בחזקת יורשים הוו^ב לא הוה ליה למימר כי האי ליגנא אלף הוה ליה למימר אמאי לר"ך בדיקה פשיטא דגדול הוה^ג ולפי זה אין הוכחה גמורה בזמן מכירה מכר ורבי"ס פירש בשלמא למאן דאמר בן שמונה עשרה ונכסי ציד לקוחות הוו קיימי ואמו יורשים וקא מערערי לומר קטן היה והיו לריכים להביא ראיא שהיה קטן ולא מלאא עדים שהיה פחות משמנה עשרה שאם מלאא לא היו לריכים יותר אפילו הביא שמי שערות לא עשה ולא כלום אבל מלאא עדים שהיה פחות מכן עשרים והיו רואים לומר שמה לא הביא שמי שערות עדיין ועודנו קטן אבל אס לא מלאא עדים שהעידו שהיה פחות מכן עשרים שנה היינו מחזיקין אותו כגדול דחוקה אין העדים חותמים על השטר אלא אס כן נעשה גדול בן כ' בלינא למימר דלא הוי מחזיקים ליה בן כ' לפי שהיה סריס הא לינא למימר דאס כן מאי פריך אלא למאן דאמר בן כ' כי בדיק מאי הוי טובא וטובא הוי שאס אינו יודע בן כמה שנים הוא דע"י חזקה דאין עדים חותמים אלא אס כן נעשה גדול בן עשרים לא הוה משוינן ליה סריס אלא שמע מינה דעל ידי אותה חזקה משוינן ליה סריס והשאר פריך שפיר בשלמא למאן דאמר בן שמונה עשרה היינו דקאמר מה לי לצודקו אלא למאן דאמר בן שמונה עשרה הוי כו' והאי קושיא אמאי להאי דאסיקנא לעיל נכסי ציד לקוחות הוו קיימי מצי למפרך שפיר בשלמא למאן דאמר בן שמונה עשרה היינו^ו דקאמר מה לי לצודקו אלא למאן דאמר בן שמונה עשרה הוי היורשים טוענים שלא הביא שמי שערות עדיין וקטן היה אפילו בן שמונה עשרה ואין המכר כלום אלא למאן דאמר בן עשרים אפילו לא הביא שמי שערות היה גדול ואין היורשים יכולים לטעון כלום אבל הגמרא נקט ליגנא למאי דאסיקנא דנכסי בחזקת לקוחות קיימי: ^א

עין משפט ונר מצוה

קבא א מ"י פכ"ט מהל' מכירה הלכה וזו פתח עין פכ' טו"ש"ע ח"מ ס' ב' רלה פטע"ג:
קבב א מ"י שם הלכה ט' ופכ"ד מהל' מלוה וזה הלכה א פתח עין טו"ש"ע שם ב"ג"ה ופי' מו ספיק' לח:

קל ג מ"י פכ"ט מהל' מכירה הלכה י' פתח עין פכ' טו"ש"ע ח"מ ס' ב' רלה פטע"ט:

רבינו גרשום

בשלמא לרדיי דאמינא ראיא בקיום השטר. דאע"ג דמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו היינו דמשכחת דנכסי בידא דלקוחות ובני משפחה היו מערעריין להחזיק בהן והלקוחות קיימו שטרן ונחתו בנכסי: אלא לרדיי דאמרת ראיא בעדים היכי משכחת לה דנחתו לקוחות לבכסי. והא אולי בתו עדים ולא אשבחין אלא ש"מ ראיא בקיום השטר. ורש"י לקיש אמר לרעלם ראיא בעדים והכא טעמא מאי אוליין בתר קיום השטר דמדינא לך דערער ובני משפחה לאו פערעור הוא. דמאי קאמרי קטן הוה לאו מילתא היא דחוקה אין עדים חותמין על השטר אי"כ נעשה המוכר או הנותן גדול: אומר קטן אימתי מוכר בנכסי האב. דאמרי' מכירתו מכירה: [רבא] אמר רב נחמן בן כ' שנה ורב הונא אמר בן י"ח שנה. קס"ד מאן דאמר שתי שערות ולמאן דאמר ב' שערות מכירתו מכירה. בשלמא למאן דאמר מכן י"ח מכירתו מכירה בנכסי אביו ולא קודם האי קטן נמי דבני ברק מכן י"ח שנה היה ואצטריך לבדוקי בשערות.

